

PROGRAMACIÓ GENERAL ANUAL O PLA DOCENT

NIVELL	4t	ETAPA	ESO	CURS	2025-2026
ÀMBIT	SOCIALS				
ÀREA/MATÈRIA:	SOCIALS				
DEPARTAMENT O EQUIP DE NIVELL:	SOCIALS				
PROFESSOR/MESTRE	MALENA RODRÍGUEZ ORTIZ				

1. COMPETÈNCIES CLAU I COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Les competències se seleccionen tenint en compte els aprenentatges que l'alumnat ha d'assolir progressivament al llarg del curs i que són susceptibles de ser avaluats. Amb la realització de l'àrea o matèria s'afavoreix l'assoliment de les competències de **final d'etapa** següents:

Competències clau

C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8
Competència en comunicació lingüística	Competència plurilingüe	Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria	Competència digital	Competència personal, social i d'aprendre a aprendre	Competència ciutadana	Competència emprenedora	Competència en consciència i expressió culturals
X			X	X	X		X

Competències específiques

- **Competència 1:** Cercar i tractar informació que permeti interpretar el present i el passat, aplicant els procediments de la recerca històrica i geogràfica a partir de l'anàlisi crítica de dades procedents de fonts analògiques i digitals, per transformar-ho en coneixement i comunicar-ho a través de diferents formats.
- **Competència 2:** Indagar i argumentar a partir de problemes socials rellevants, locals i globals, per desenvolupar un pensament crític i respectuós amb les diferències, que contribueixi a la construcció de la identitat individual i col·lectiva i a la consecució d'un present i un futur més just i inclusiu.
- **Competència 3:** Interpretar els canvis i les continuïtats dels processos històrics, mitjançant la realització de projectes d'investigació i l'ús de fonts primàries i secundàries, per interpretar els problemes del món actual i fer propostes a favor de la pau, el benestar i el desenvolupament sostenible.
- **Competència 4:** Descobrir i analitzar els elements i dinàmiques que configuren el territori, mitjançant l'estudi de casos i problemàtiques geogràfiques, per valorar els diferents paisatges i proposar alternatives de gestió territorial, amb criteris de sostenibilitat i justícia social.
- **Competència 5:** Analitzar de forma crítica els mecanismes que han regulat la vida de les societats al llarg de la història fins a l'actualitat i la construcció dels sistemes democràtics per participar de manera respectuosa i compromesa en activitats comunitàries que promoguin la convivència, la cohesió social i l'equitat.

- **Competència 6:** Interpretar els processos que han conformat les societats actuals en la seva diversitat i riquesa a partir de l'anàlisi de perspectives i mirades diverses per formar-se un criteri propi fonamentat i comprometre's en la defensa dels Drets Humans, la llibertat i la igualtat davant les situacions d'injustícia i discriminació.
- **Competència 7:** Identificar els fonaments que sostenen les identitats personals i col·lectives des d'una perspectiva intercultural, respectant els sentiments de pertinença, i valorar les diverses manifestacions culturals i artístiques i el patrimoni material i immaterial per contribuir a la cohesió social i als valors que emanen d'una ciutadania europea responsable i solidària.
- **Competència 8:** Analitzar les formes de vida i els fets i fenòmens socials, passats i presents, des de la perspectiva de gènere, i comprometre's en la igualtat d'oportunitats, la participació efectiva i la responsabilitat compartida de totes les persones en la societat i l'entorn, superar estereotips i rebutjar qualsevol forma de discriminació i violència
- **Competència 9:** Valorar críticament les dinàmiques d'interdependència entre diferents factors dins un món globalitzat i les desigualtats i conflictes que es generen, i relacionar les problemàtiques locals i globals per proposar alternatives basades en la cultura de la pau i adquirir compromisos que permetin la consecució d'un món més solidari i sostenible

2. SABERS

Amb la realització d'aquesta àrea o matèria es tractaran els continguts clau següents:

1. Mètodes de les ciències socials i recerca.

- Recerca i metodologies per a la construcció del coneixement de les ciències socials.
- Identificació i ús de les fonts històriques, arqueològiques i geogràfiques i la seva valoració com a patrimoni col·lectiu.
- Participació en projectes conjuntament amb arxius, biblioteques i museus.
- Tècniques i mètodes de recerca de les ciències socials.
- Anàlisi de textos, interpretació i elaboració de mapes, esquemes i síntesis, representació de gràfics i interpretació d'imatges a través de mitjans digitals accessibles.
- Aplicació de tècniques d'informació geogràfica i d'anàlisi espacial en la interpretació d'alguns fenòmens.
- Ús de mitjans, gèneres i formats digitals diversos per crear continguts i comunicar resultats de recerques.
- Aplicació de metodologies de recerca en l'anàlisi i interpretació de problemes socials rellevants, individualment i en equip.
- Comunicació argumentada dels resultats obtinguts.
- Ús específic del lèxic relatiu als àmbits històric, artístic i geogràfic.

2. Fiabilitat de les fonts.

- Ús de fonts històriques i geogràfiques per a la construcció del coneixement sobre el passat recent i fenòmens actuals.
- Contrast i valoració crítica d'informacions diferents, incloses les dels mitjans de comunicació, sobre un mateix fet o fenomen, valorant solucions i alternatives als problemes.

3. Cronologia i temps històric.

- Construcció i interpretació de línies del temps.

- Aplicació de les variables històriques de canvi, continuïtat i simultaneïtat per a la comprensió de l'evolució de la humanitat com un procés no lineal.

4. Evolució dels sistemes econòmics i dels models d'organització social.

- Valoració crítica de la distribució desigual dels recursos i del treball.
- Comparació amb situacions i fets de l'actualitat.

5. Violència i conflictes armats.

- Identificació de les causes i conseqüències d'alguns conflictes en diferents èpoques històriques.
- Valoració de la necessitat de trobar solucions dialogades als problemes.

6. Les persones invisibilitzades de la història.

- Conscienciació sobre la marginació, segregació, control i submissió de les dones, els esclaus i altres col·lectius a la història de la humanitat.
- Posada en valor del protagonisme individual i col·lectiu de les dones al llarg de la història.
- Reconeixement de la resistència a l'opressió com a dret fonamental dels pobles.

7. Evolució de les expressions artístiques i culturals.

- Anàlisi i valoració de la diversitat i riquesa de les expressions artístiques i culturals a partir de fonts diverses i de l'observació directa i indirecta dels estils i obres.
- Conscienciació sobre el respecte i conservació del patrimoni material i immaterial.
- Conservació i defensa del patrimoni històric, artístic i cultural.
- Compromís per la defensa i preservació del llegat artístic i cultural, distingint-ne la diversitat, així com de la memòria històrica en la seva pluralitat.
- Caracterització d'algunes manifestacions artístiques i culturals que conformen la diversitat del món actual.
- Actitud proactiva i respectuosa per la conservació del patrimoni material i immaterial de l'entorn.
- Coneixement dels espais i organismes que vetllen per la conservació i difusió dels elements del patrimoni natural i artisticocultural.

8. Ciència, medicina i avenços tecnològics.

- Reconeixement de la lluita contra epidèmies i pandèmies, i comparació amb fets i situacions de l'actualitat.
- Contrast i anàlisi crítica de les supersticions i desinformacions davant les explicacions racionals i empíriques.

9. El llegat històric.

- Reflexió sobre la construcció d'identitats a partir de l'herència cultural i els processos històrics viscuts en una comunitat i territori.

- Aplicació dels coneixements històrics a la comprensió i identificació d'alguns dels problemes de l'actualitat.

10. Dignitat humana i drets universals.

- Reconeixement dels drets i deures individuals i col·lectius, identificant i rebutjant les situacions de desigualtat, injustícia i discriminació.
- Comparació dels Drets de l'Infant actuals amb la situació dels infants i joves en altres èpoques històriques.

11. Alteritat.

- Respecte i acceptació de l'altre, incorporant visions i perspectives contraposades d'un relat o d'una interpretació.
- Defensa de comportaments no discriminatoris i contraris a qualsevol actitud diferenciadora i segregadora.

12. Igualtat de gènere.

- Reconeixement i denúncia del masclisme en la història i l'actualitat.
- Posicionament a favor de manifestacions i conductes no sexistes.

13. Convivència cívica i cultura democràtica.

- Identificació dels trets fonamentals de les societats democràtiques, valorant les consecucions de la democràcia com a sistema polític.
- Participació en projectes comunitaris de l'entorn, mostrant empatia i accions de suport a col·lectius en situacions de pobresa, vulnerabilitat i exclusió social.

14. Consciència històrica.

- Elaboració de judicis propis i argumentats davant de problemes d'actualitat contextualitzats històricament, i defensa i exposició crítica a través de presentacions i debats.
- Establiment de relacions entre la cronologia històrica general i la història familiar, comunitària i local.

15. Transformació i revolució.

- Anàlisi de les permanències i canvis a l'època contemporània.
- Interpretació de les transicions, revolucions i resistències a la Catalunya i l'Espanya contemporànies i els seus lligams internacionals.

16. La construcció de les democràcies.

- Establiment de relacions multicausals en la construcció de les democràcies modernes i els orígens dels totalitarismes en el segle XX: la lluita per la llibertat, la igualtat i els drets humans.
- Interpretació dels processos d'evolució i d'involució i dels reptes pendents de l'actual democràcia.

17. Conflictos i violències al món actual.

- Establiment de relacions causals en alguns conflictes i violències del segle XX i XXI i de les seves conseqüències en el present.
- Caracterització dels genocidis i dels crims contra la humanitat.
- Valoració de la cultura de la pau i de la mediació com a formes de gestió dels conflictes.

18. Catalunya i Espanya a l'època contemporània.

- Contextualització de les principals transformacions polítiques, econòmiques, socials i culturals, incidint en la Segona República, la guerra, el franquisme i la transició democràtica.
- Identificació de les lluites i moviments socials i d'emancipació nacional.

19. La memòria democràtica.

- Distinció i complementarietat entre la història i la memòria. - Preservació de les memòries plurals de persones i col·lectius de l'entorn proper. - Valoració de la funció de la memòria històrica en la construcció del futur.

Bloc de contingut 1

Reptes del món actual

Bloc de contingut 2

Societats i territoris

Bloc de contingut 3

Compromís cívic i local global

Previsió del temps de durada de cadascuna de les unitats d'aprenentatge o projectes que es desenvoluparan al llarg del curs.

UD	Títol de la unitat d'aprenentatge o projecte	Durada en hores
TRIMESTRE 1		
0	Contextualització: Introducció a l'època Contemporània	4
1	La Revolució Industrial	4
2	La Revolució Francesa	8
3	De l'Imperialisme a la Primera Guerra Mundial	8
4	Revolució russa	6
TRIMESTRE 2		
5	De la Restauració a la Segona República	6
6	L'art i la cultura rupturista	4
7	De la felicitat al terror	7
8	La Segona Guerra Mundial	7

TRIMESTRE 3		
11	Espanya: Guerra Civil, franquisme i transició	7
12	La Guerra Freda i la geopolítica del món global	7
13	La UE: història i reptes	4
TOTALS		

3. CONNEXIONS AMB ALTRES ÀREES O MATÈRIES

Incloure altres àrees o matèries amb les que es comparteixin continguts i s'evidenciï la transferència dels aprenentatges a d'altres contextos i situacions.

Connexions amb altres matèries:

- **Matemàtiques:** Lectura i interpretació de dades estadístiques i de gràfics en suport convencional i digital.
- **Llengua:** Adquisició d'habilitats comunicatives en situacions d'interacció oral, com els debats oberts o reglats.
- **Educació èticocívica:** Anàlisi dels conflictes en el món actual i valoració del diàleg i la cooperació en la resolució dels conflictes. Comprensió de la realitat des d'una perspectiva global. Disseny de propostes d'actuació en relació a problemàtiques ciutadanes.
- **Educació visual i plàstica i música:** Valoració dels canvis en el món de l'art a l'època contemporània. Anàlisi de l'obra d'artistes representatius de la contemporaneïtat.

4. ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES GENERALS

Descriure les principals estratègies metodològiques que es preveuen utilitzar o s'han utilitzat al llarg del curs (estudi de casos, classes magistrals, simulacions, dilemes morals, dramatitzacions, seminaris, grups d'investigació, webquest, treball cooperatiu, etc.):

Durant el curs, s'empraran estratègies metodològiques diverses que afavoreixin la construcció del coneixement per part dels alumnes, partint de contextos d'aprenentatge reals i facilitant eines de regulació del propi procés de construcció del coneixement. L'elaboració d'un producte final com a evidència d'aprenentatge facilita aquest procés de construcció.

Aquestes estratègies metodològiques es caracteritzen per:

- Plantejar preguntes o problemes en situacions de la vida quotidiana que s'han de resoldre integrant coneixements diversos; no s'han de limitar, per tant, a un sol àmbit de coneixement.
- Tenir una finalitat clara i coneguda pels alumnes que els permeti anticipar i orientar les accions que han de dur a terme per resoldre la qüestió plantejada. A partir de la reflexió, el raonament i la comunicació, els alumnes prenen consciència del que aprenen i de com ho aprenen. Això els permet autoavaluar-se.
- Partir dels coneixements assolits, que promoguin una ampliació dels aprenentatges, que afavoreixin l'autonomia i que es desenvolupin amb diferents ritmes i estils d'aprenentatge.
- Referir-se a contextos pròxims i/o socialment rellevants que involucrin els alumnes, facin emergir les seves idees i els resultats obtinguts els siguin significatius.
- Permetre una gestió d'aula que afavoreixi la interacció i el diàleg per mitjà de diferents tipus d'agrupament.
- Plantejar-se en forma de preguntes que no es puguin resoldre reproduint el coneixement (d'un llibre o d'Internet), sinó que siguin investigables; és a dir, que incentivin l'interès de l'alumne per comprendre i interpretar el món, construir models científics, experimentar...
- Facilitar diferents nivells de resposta dels alumnes als problemes plantejats.

- Permetre a l'alumne treballar amb diferents llenguatges (oral, escrit, gràfic, simbòlic, plàstic, corporal, audiovisual, multimèdia...) i activar la creativitat.
- Promoure que els alumnes apliquin amb eficàcia allò que aprenen i que transfereixin els aprenentatges a noves situacions, així com que posin en pràctica els valors i les normes de convivència

Estratègies metodològiques incloses a les unitats didàctiques:

- ❖ Agrupaments diversos (treball individual, treball per parelles, treball en equip)
- ❖ Rutines de pensament.
- ❖ Treball cooperatiu.

5. MESURES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT GENERALS

L'alumnat amb necessitats educatives especials són atesos seguint les indicacions que es descriuen a les seves fitxes individuals d'atenció a la diversitat. Les estratègies més habituals que s'apliquen com a mesures d'atenció a la diversitat són:

Més temps per realitzar les proves.
Alternar proves escrites i orals.
Suport oral a les proves escrites: per part del professorat llegir en veu alta les instruccions específiques de cada prova i assegurar-se que s'entenen els enunciats.
En els exàmens escrits cal presentar les preguntes per escrit (no dictades).
No fer copiar els enunciats dels exercicis massa llargs.
Reduir-li activitats repetitives. Menys quantitat per focalitzar l'atenció i perquè tingui temps de repassar.
Assegurar-nos que ha comprès els enunciats abans de fer l'exercici.
Reforç positiu.
Recomanar la presa d'apunts esquemàtics i l'ús complementari d'apunts d'altres companys.
Presentar els continguts curriculars amb suports variats: visuals i/o auditius (esquemes, mapes conceptuals, PPT, documentals, pissarra digital...)
Presentació de treballs fets amb ajuda de l'ordinador
Donar més temps perquè pugui realitzar les tasques encomanades i les pugui revisar.
Disposar de materials de consulta que li facilitin el treball en aquells aprenentatges on té més dificultats.
Facilitar els esquemes plens o la teoria que ha d'estudiar.
Proposar-li material alternatiu per aprendre millor.
Especificar al butlletí de notes que s'ha realitzat una adaptació metodològica.
Evitar comentaris com: ha de millorar el seu nivell de lectura, cal que s'esforci a millorar la seva ortografia...
Mantenir rutines.
Ajudar-lo a ordenar i organitzar el seu espai de treball i els seus materials (agenda, carpeta...).
Establir contacte ocular. Proximitat de l'alumne i el professor.
Allunyar-lo de llocs on hi hagi estímuls distractors (intentar evitar finestres, companys moguts...).
Fer-li participar a l'aula.
Supervisió constant de totes les tasques que creiem importants
Donar les instruccions d'una en una.
Proporcionar-li petits descansos. Permetre-li pauses en les tasques llargues.
Fraccionar-li les feines llargues.
Especificar al butlletí de notes que s'ha realitzat una adaptació metodològica.
Evitar comentaris com: ha d'estar més atent a classe, cal que s'esforci a millorar la seva actitud o el seu comportament.

6. CRITERIS D'AVALUACIÓ

En finalitzar el curs, sabrem que cada alumne ha adquirit els aprenentatges previstos si és capaç de...

1. Elaborar continguts propis en diferents formats, mitjançant aplicacions i estratègies de recollida i representació de dades més complexes, contrastant críticament fonts actuals i del passat, tant analògiques com digitals.
2. Establir connexions i relacions entre els coneixements i les informacions adquirides, elaborant síntesis interpretatives i explicatives, mitjançant informes, estudis o dossiers que mostrin un avenç en els aprenentatges assolits.
3. Transferir adequadament la informació i el coneixement a través de diferents mitjans a contextos i conjuntures actuals, i construir nou coneixement valorant solucions i alternatives diverses.
4. Analitzar la veracitat i la fiabilitat de les fonts per diferenciar fets d'opinions, identificant la desinformació i utilitzant la informació seleccionada de manera efectiva per resoldre problemes.
5. Generar productes originals i creatius tot connectant i reelaborant els coneixements previs mitjançant les eines d'investigació pròpies de les ciències socials.
6. Explicar problemes passats i presents de la humanitat a diferents escales temporals i espacials, des del món local al global, utilitzant conceptes, situacions i dades rellevants de les ciències socials.
7. Construir la identitat individual i col·lectiva en el context del món actual, dels seus reptes i conflictes, des d'una perspectiva crítica, sistèmica i global, tot reconeixent la diversitat com a element enriquidor de la convivència.
8. Reflexionar sobre els reptes del passat, present i futur, i afrontar-los des de la perspectiva del sistema a-món, la justícia social i la sostenibilitat.
9. Assumir els valors democràtics en la convivència escolar i de l'entorn, fent propostes constructives i rebutjant situacions injustes i discriminatòries.
10. Identificar les fites més importants en la lluita per a la democràcia i les llibertats al llarg del segle XX a l'estat espanyol, reconèixer els moviments socials i polítics que les han protagonitzat i preservar llurs memòries plurals.
11. Exposar els objectius d'alguns moviments socials que treballen per a l'eliminació de les desigualtats i la resolució pacífica dels conflictes, identificant els elements que promouen la cohesió social i que generen una consciència solidària.
12. Reconèixer els desafiaments de les modernes democràcies per a l'exercici d'una ciutadania activa, compromesa, participativa i inclusiva.

13. Identificar les fites més importants del procés d'institucionalització dels drets humans al llarg del segle XX i XXI, valorar-ne les consecucions i identificar els mecanismes de protecció i garantia.
14. Identificar els sabers i les aportacions dels pobles originaris, especialment dels territoris dominats per pobles colonitzadors, les amenaces que afronten actualment i els moviments socials que defensen els seus drets.
15. Analitzar les manifestacions artístiques i culturals i relacionar-les amb els seus creadors i la seva època, per interpretar les diverses cosmovisions i la seva finalitat.
16. Posicionar-se de manera argumentada davant de situacions de desigualtat, domini, injustícia i discriminació exercida sobre determinats col·lectius i minories.
17. Interpretar la interdependència entre el passat i el present i reflexionar sobre la capacitat de decisió personal i col·lectiva com a subjectes històrics, adquirint compromisos per actuar en la millora de l'entorn proper.
18. Aplicar estratègies basades en la cultura de la pau, la seguretat humana i la resiliència en la resolució dels conflictes que puguin sorgir en l'entorn escolar i comunitari.

7. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Descriure les evidències que configuren el sistema de qualificació i la ponderació de cadascuna d'elles per tal de calcular la qualificació final dels alumnes en cadascuna de les avaluacions.

- La nota del trimestre s'obté a partir de la mitjana aritmètica de les notes de cadascuna de les 9 competències específiques de l'assignatura de SOCIALS; aquesta nota trimestral pot ser 1 ("No assolit"), 2 ("Assolit suficient"), 3 ("Assolit notable") o 4 ("Assolit excel·lent").
- Per aconseguir l'assoliment del trimestre, és necessari que la mitjana aritmètica de les notes de les competències específiques de SOCIALS sigui igual o major a 2; una mitjana aritmètica menor que 2 implicarà un 1 a la nota trimestral de la matèria, encara que l'arrodoniment de la mitjana fos 2.
- En cas que la mitjana aritmètica de les notes de les competències específiques de SOCIALS sigui major a 2 i estigui entre dues de les possibles notes trimestrals, **la professora decidirà quina d'aquestes dues notes posar en base a criteris de progrés i esforç de l'alumne/a** (per exemple, una nota mitjana de 2,3 pot ser un 2 o un 3 a la nota trimestral, com ho pot ser una nota mitjana de 2,7).

Observacions:

Es descomptarà 0.1p per falta d'ortografia important fins a 0,5 punt i 0.1 per ratlladures. Sempre es tindran en compte les mesures a l'atenció a la diversitat.

8. CRITERIS DE RECUPERACIÓ

Descriure els aspectes que es tindran en compte per tal de recuperar l'àrea o matèria en les avaluacions extraordinàries.

Recuperació de la matèria: la recuperació de la matèria es farà per mitjà d'examen o treball. Si es recupera serà un 2 com a nota màxima.

Es recuperarà per trimestre. A final de curs la mitjana ha de donar 6 per a provar la matèria.

No fer les tasques demanades equival a no assolir el trimestre.

9. MATERIALS I RECURSOS

Llistat de les fonts d'informació (bibliogràfiques, electròniques, audiovisuals, etc.) més importants per al conjunt de l'àrea o matèria.

Els alumnes disposen del llibre de text de socials de l'editorial Baula. Aquest material s'utilitza com a recurs complementari al treball que es fa a l'aula que fa servir també recursos electrònics i audiovisuals.

Els alumnes tenen accés a un grup de la plataforma Teams amb informacions complementàries de la matèria i tasques.

